

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 16910/2024
11.09.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Драгана Филиповић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Влада Барањ, адвокат из ..., ради утврђења и исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 229/24 од 07.05.2024. године, у седници одржаној 11.09.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 229/24 од 07.05.2024. године и Основног суда у Старој Пазови, Судска јединица у Инђији П2 421/2023 од 14.02.2024. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 229/24 од 07.05.2024. године, одбијена је жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Старој Пазови, Судска јединица у Инђији П2 421/2023 од 14.02.2024. године, којом је утврђено да су тужени и тужилца дана 22.09.2015. године закључили уговор о супружничком издржавању којом је уговорена обавеза туженог да по основу супружничког издржавања тужилци плаћа месечно износ од 25% пензије коју остварује код РФ ПИО, Филијала Сремска Митровица, у роковима у којима РФ ПИО врши исплате почев од дана закључења уговора па до смрти једног од уговарача, обавезан тужени да тужилци плаћа износ од 25% пензије коју остварује код РФ ПИО, Филијала Сремска Митровица, на дан исплате пензије на његов рачун и да у случају задоцњења да плати законску затезну камату почев од дана падања у доцњу до исплате, све на рачун тужилце почев од 29.04.2019. године па до краја живота тужилце или туженог, обавезан тужени да тужилци плати трошкове поступка у износу од 138.800,00 динара, са законском затезном каматом почев од извршности одлуке о трошковима па до исплате, а за разлику до захтеваног износа од 188.300,00 динара, захтев тужилце за накнаду трошкова поступка је одбијен. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужила је одговорила на ревизију туженог.

Врховни суд је испитао правилност побијане пресуде, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23), у вези члана 92. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 10/23), и оценио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила и тужени су 30.07.1977. године закључили брак који је трајао све до 29.04.2014. године, када је разведен судском одлуком. Након развода брака тужила је поднела тужбу против овде туженог ради законског издржавања, у којој парници су разведени супружници обавестили суд да су постигли договор у погледу издржавања тако што ће тужени тужили исплаћивати 25% од пензије коју прима почев од 01.10.2015. године и то до 05. у месецу па убудуће без ограничења у погледу времена, на руке тужили путем признанице, након чега је првостепени суд донео пресуду на основу признања П2 149/14 од 22.09.2015. године којом је утврђена обавеза туженог према тужили у висини од 25% пензије коју прима код РФ ПИО, почев од дана подношења тужбе па док за то постоје законски разлози, након чијег објављивања су се странке одрекле права на жалбу. Тужила је против туженог поднела и тужбу ради утврђења права власништва на непокретностима стеченим у току њиховог брака и то непокретностима уписаним у ЛН .. КО ... (парцела и кућа у улици ... бр. ..., у обиму од 1/4) и на непокретностима уписаним у ЛН .. КО ... (парцела и кућа у улици ... бр. ..., у обиму од 1/3). У тој парници закључено је судско поравнање 25.09.2015. године којим је утврђено да је тужила по основу стицања у брачној заједници са туженим стекла право својине на 30/100 делова непокретности уписаних у ЛН .. КО ... и да се она одриче свих права по основу заједничке тековине са туженим на непокретностима уписаним у ЛН .. КО Овде тужени је у својству тужиоца 15.10.2020. године поднео тужбу против овде тужиле као тужене са захтевом да се утврди да јој је престало право на супружничко издржавање закључно са 29.04.2019. године, који тужбени захтев је правноснажно усвојен пресудом Апелационог суда у Новом Саду од 22.05.2022. године. У међувремену је продата кућа у улици ... бр. .. у ... за купопродајну цену од 120.000,00 евра од које је тужени тужили предао 35.000, евра док је 60.000 евра поклонио сину.

Тужила сада има 63 године, има срчане тегобе и не осећа се способном за рад, не остварује било какве личне приходе. Финансијски јој помаже кћерка у чијем домаћинству борави извесни период током године, док преостали период борави у домаћинству пријатеља у Републици Хрватској, о коме се стара, а заузврат добија смештај и храну. Тужени је рођен 1955. године и остварио је пензију која износи 90.000,00 динара месечно. Осим куће у улици ... бр. .. у ... у међувремену је продао и

своју посебну имовину и по том основу је примио 70.000,00 евра, а у току је спор између њега и сада уписаног власника непокретности у улици ... бр. .. у ... ради поништаја купопродајног уговора.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да су почетком септембра месеца 2015. године разведени супружници сачинили споразум којим су регулисали издржавање тужиље и расправили имовинске односе тако да тужени тужиљи на име издржавања плаћа 25% од пензије коју прима почев од 01.10.2015. године без ограничења у погледу времена, а да тужиља прихвати да јој се по основу стицања у брачној заједници исплатити 30/100 делова купопродајне цене за непокретности у улици ... бр. .. у ..., док се истовремено одриче права сувласништва на непокретностима у улици ... бр. .. у Овај споразум, по оцени нижестепених судова, представља сагласност воља уговорних страна и пресуде које су у одговарајућим поступцима донете на основу оваквог споразума потврђују стварну вољу странака по питању постигнуте сагласности о висини и трајању обавезе туженог да издржава тужиљу и мимо ограничења регулативом из Породичног закона, обзиром да се тужиља одрекла потраживања у односу на непокретности у улици ... бр. .. у ..., која је била обухваћена тужбеним захтевом за деобу којим је тражила утврђење да је власник 1/3 исте. Стога су закључили да је споразум који су странке закључиле септембра месеца 2015. године, уговор о поравнању којим су регулисали и уредили своје међусобне односе у погледу супружничког издржавања и имовинских односа поводом деобе заједничке имовине и усвојили тужбени захтев применом одредби из чланова 26., 28., 31. и 32., у вези са члановима 1089. и 1090. Закона о облигационим односима, те обавезали туженог на извршење уговорне обавезе у смислу члана 262. Закона о облигационим односима, сматрајући да тужиља и по утврђивању да је престала обавеза издржавања по Породичном закону и има право да од туженог потражује месечни износ од 25% од пензије коју прима, као извршење уговорне обавезе.

По оцени Врховног касационог суда правно становиште нижестепених судова засновано је на погрешној примени материјалног права, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Наиме одредбом члана 151. став 1. Породичног закона прописано да супружник који нема довољно средстава за издржавање, а неспособан је за рад или је незапослен, има право на издржавање од другог супружника сразмерно његовим могућностима, а одредбом чланом 163. став 2. истог Закона да издржавање супружника после престанка брака не може трајати дуже од пет година, а да се изузетно издржавање супружника по престанку брака може продужити и после истека рока од пет година ако нарочито оправдани разлози спречавају супружника повериоца издржавања да ради (став 3.), док је одредбом члана 224. став 2. истог Закона прописано да у брачном спору странке не могу да закључе судско поравнање. Из ових одредби произлази да се у спору за издржавање супружника о праву на издржавање, дужини издржавања и начину одређивања издржавања имају применити одредбе Породичног закона које у погледу издржавања супружника имају одредбе императивног карактера које прописују да оно не може трајати дуже од пет година по престанку брака, а изузетно и после тог времена ако постоје разлози прописани чланом 163. став 3. Породичног закона. Како према

одредбама Породичног закона издржавање супружника може трајати само ограничено време, осим ако за то постоје оправдани разлози то је било потребно да нижестепени судови правилно утврде правну природу уговора који су странке закључиле, обзиром да уговор о поравнању није дозвољен у оваквој врсти спора. Посебно са аспекта да је о супружничком издржавању након постигнутог споразума донета пресуда на основу признања која је у погледу дужине трајања издржавања усклађена са законским одредбама као и са аспекта забране поновног успостављања издржавања супружника из члана 167. став 4. Породичног закона, каква оцена је изостала.

Према томе било је нужно да код овако постављеног тужбеног захтева првостепени суд најпре оцени правну природу споразума који су странке закључиле односно да ли је њиме регулисано право на супружничко издржавање у складу са одредбама Породичног закона или пак о споразуму о доживотном издржавању према одредбама Закона о наслеђивању. Уколико на основу изведених доказа закључи да су странке постигле сагласност о доживотном издржавању оцениће пуноважност тог уговора са аспекта прописане форме. Тек када тако поступи суд ће моћи да оцени да ли тужиља има право на издржавање од туженог и након тога што је обавеза супружничког издржавања престала правноснажном судском одлуком.

Из наведених разлога Врховни суд је оценио да је ревизија туженог основана па је одлучио као у изреци на основу одредбе члана 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**